

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Landsbygden, hot och framtidstro

livsmedelsförsörjningen och lantbruket

KSLA 11 april 2019
Cecilia Waldenström

Visioner om lantbrukets roll för landsbygden

Lantbrukets bidrag till levande landsbygder:

- Företagande, sysselsättning och lokal ekonomi
  - Produktionen av mat, fiber, bränsle m.m.
  - Andra ekosystemtjänster: landskap och biodiversitet
  - Kunskap, maskiner och byggnader
  - Närvaro!
-
- Det mångfunktionella lantbruket.....

De tunga trenderna idag dock...

- Att antalet jordbruk minskar
- Stora skillnader i förutsättningarna i olika delar av landet

- Två extremer:
  - Inga jordbruk kvar i bygden
  - Bara storskaliga företag kvar med monokultur och "djurfabriker"

Ingendera ger så mycket till en levande landsbygd

Den väldigt ovissa framtiden för lantbruket

- Livsmedelsstrategier: vad ska vi med jordbruket till?
- Vi behöver producera mer mat för en ökande befolkning
- Klimatförändringarna försvårar för produktionen
- Bio-ekonomi kommer att kräva att vi utnyttjar mer mark
- Kapitalstarka intressen ökar i jordbruk och i livsmedelsindustrin
- Småbruken ökar ju också och de är produktiva
- Nytt intresse för matens ursprung
- Nya former av samverkan
- Nya hållbarare produktionsmetoder behövs - utvecklas
- Vi borde ändra vår kost
- Naturen dör: vi utrotar andra arter - och oss själva
- "Rewilding" för att rädda klimat och biodiversitet
- Vad händer med EU:s jordbrukspolitik?

Jordbruket och maten i mediefokus

Några rubriker från den senaste tiden

Humanity has wiped out 60% of populations of mammals, birds, fish and reptiles since 1970 (rubrik om WWF report 2018)

Insekterna dör ut – forskarna varnar för en ”insektsapokalyps” (DN 16 mars)

Lantbrukets kemikalier ifrågasatta...

1. Ogräsmedel (Glyfosat):

- U.S. jury says Bayer must pay \$80 million to man in Roundup cancer trial (Reuters 27 mars)

2. Svampmedel (Chlorothalonil)

- EU bans UK's most-used pesticide over health and environment fears (The Guardian 29 mars)

3. Insektsmedel (Neonikotinoider)

- “Mark- och miljödomstolen upphäver Kemikalie-inspektionens dispens för bekämpningsmedel” (DN 2 april)

Vad ska vi äta?

- Hälsan:
  - Health effects of dietary risks in 195 countries, 1990–2017 (The Lancet 3 april)
- Klimatet:
  - Ny klimatvarning: Vi bör skippa tre av fyra köttbitar (SvD 4 april)
- Handeln och livsmedelsindustrin:
  - Supermarket special offers contribute to obesity, says report (The Guardian 27 mars)
  - Martin Ingvars tal på högtidssammankomsten (KSLA 28 januari)

Nya kontroverser om jordbruket i media

- Kosläpp ställs in efter att bönder hotats av aktivister
(Expressen 9 april)
- Stort publikt stöd till lantbrukare inför kosläppen (SVT 9 april)

Vad vill vi verka för - vilka visioner kan bära en förändring?

Vem är det som formulerar vår tids visioner? Vilka värden, intressen och gemenskaper lyfts fram?

Vad har lantbruket för roll i samhället i de visioner vi formulerar?

Vad har lantbruket för roll för levande landsbygder i de visionerna?